

Sodobni umetnostni nazor

(Predavanje Fr. Vodnika na Ljudski univerzi.)

Naša ljudska univerza si je nadelala hvalvedredno nalogo, da vsaj deloma osvetli probleme, ki tvorijo duhovni obraz naše dobe. Perečim gospodarskim vprašanjem sledijo kulturna, med katerimi vprašanje o razmerju umetnosti do življenja, kakor ga gleda nova generacija, bodisi slovenska, bodisi splošno evropska, gotovo ni nevažna.

Predavatelj pesnik Franc Vodnik na petkovem večeru Ljudske univerze tudi nam Mariborčanom ni več neznan, saj ga poznamo še iz recitacijskega večera »Mladega Pena«. Morda je bil to tudi vzrok, da je dobila intimna družbica stalnih obiskovalcev ljudske univerze nekaj novih. recimo: gostov. In zdi se mi, da se nihče, ki ni pričakoval samo podkrepitve svojih idej, ni vračal nezadovoljen. — pa četudi se morda s predavateljem v vsem ni strinjal.

V uvodu nam je Vodnik v par črtah orisal znamenja, ki kažejo, da smo na prelomu, na pragu v novo dobo. V dobo, ki se obrača iz materializma v duhovnost, iz zunanosti v notranjost, iz individualizma v kolektivnost. In ta nova doba zahteva drugih nazorov v vlogi umetnosti v življenju, kakor so vladali doslej. Ta doba se ne bo mogla zadovoljiti z nazorom o umetnosti kot absolut-

ni vrednosti, ki je sama sebi namen in nadomesti vse ostale vrednote. Saj izvirna to prepričanje iz ekstremnega individualizma 19. stoletja. Enako pa ne bo obveljalo mnenje racionalističnih utilitaristov, ki pravijo, da bodi umetnost le sredstvo za popularizacijo velikih idej. Danes, ko bolj ko prej kedaj stremimo po spoznanju večnih zakonov življenja, ki ga gledamo kot organsko celoto, ko povdarjamo življenjsko totaliteto, smo našli med obema skrajnostima trda tla, če trdimo, da je umetnost le ena, a ne edina oblika življenja, ki gradi iz življenja, in če zahtevamo, da bodi umetnik pred vsem človek in šele potem umetnik. Ta avtonomija umetnosti pa ni nekaj novega, ampak jo srečamo pri večini velikih umetnikov. To je pomen Prešernovih rožic poezije, »ki iz srca so kali svoje pognale,« to je mislil tudi Cankar, ko je zapisal: »Ne v areni literature, v areni življenja sem stal.« — Vsaka umetnina ima torej kvaliteto, ki je odvisna zgolj od umetnikovega talenta in ideje ali življenjske vrednote, ki jih določa časovni stil, in ki za umetniško vrednost umetnine niso odločilne važnosti.

Tak je sedanjí umetniški nazor, ki je vzrasel iz dobe, ki jo preživljamo in ima torej svojo popolno življenjsko upravičenost. (J. D.)

Nocoj v gledališču

premijera Millöckerjeve klasične operete »Divjak-prosjak«.

Nenadna smrt.

Ko se je včeraj popoldne vračal iz Pecker domov v Novo vas pri Mariboru posestnik Franc Radolič, ga je zadela srčna kap. Obležal je na mestu mrtev. Truplo nenadoma preminulega Radoliča so prepeljali v mrtvašnico na radvanjsko pokopališče.

Nov grob.

V Renčah pri Gorici je pokosila smrt v visoki starosti 83 let splošno priljubljenega g. Ivana Stepančiča, očeta višjega kontrolorja državnih železnic g. Stepančiča v Mariboru gl. kol. Blagi pokojnik je bil vzoren in skrben oče, ter je ohranil še v visoki starosti redko čistost. Naj mu bo lahka zemlja goriška, preostalim žalujočim pa naše sožalje!

Nezgoda.

Pri nakladanju hlodov je doletela v Rušah huda nezgoda delavca Franca Kamenka. Težek hlod mu je padel na levo nogo in mu jo zdrobil v gležnju. Ponesrečenega delavca so prepeljali v tukajšnje bolnišnico.

Sanke so mu zlomili.

Neki mariborski fijaker se je pomudil včeraj za trenutek v neki radvanjski gostilni. Med tem pa so mu neki pobalini prevrnili in zlomili sanke ter napravili nad 800 Din škode. Orožniki so storilec že za petami, ki bodo prejeli za svoje pobalinstvo primerno plačilo.

Večer narodnih pesmi.

Ko je bil zadnjič tukaj naš znañ »Amerikanec«, slikar Jakac, smo ga vprašali, kaj vendar varuje naše Slovence v Ameriki, da se ne potujčijo. Odgovoril je: To je naša lepa narodna pesem. Če sedite v kakem salonu v Ameriki, pa se naenkrat oglasi iz gramofona tista »Pa moje ženke glas« ali pa »Polje, kdo bo tebe ljubil...«. Vas stisne v grlu in najrajši bi se smejali in jokali obenem. Tako je govoril človek iz svobodne Amerike. Kako bi govoril naš brat iz Italije?! — Dijaški pevski zbor priredi pod vodstvom prof. Schweigerja po daljšem času v veliki kazinski dvorani 10. marca zopet večer narodnih pesmi. Podprimo in spodbudimo s svojim obiskom mladino, ki goji to naše »vse«!

Ping-pong sekcija SSK Maribora prične z rednimi treningi v petek 26. t. m. ob 14. uri popoldne v Trubarjevi ulici 4, II. nadstropje levo.

Zahvala.

Tukajšnjemu reševalnemu oddelku je darovala mariborska mehanična tkalnica in apretura Doctor in drug 83 metrov obveziva, za kar ji izreka pristrčno zahvalo vodstvo reševalnega oddelka.

Nove pristojbine za poštne pakete.

S 1. marcem stopijo v veljavo nove poštne pristojbine za pakete preko 5 kilogramov teže. Te pristojbine se določajo po razdalji od sprejemne pošte pa do naslovne pošte. Pristojbina za pakete preko 5 kg do 10 kg znaša v prvem pasu (razdalji) 10 Din, v drugem 15 Din in v tretjem pasu 20 Din; za pakete preko 10 kg do 15 kg znaša v prvem pasu 15 Din, v drugem 20 Din in v tretjem 30 Din; preko 15 kg do 20 kg znaša pristojbina v prvem pasu 20 Din, v drugem 30 Din in v tretjem pasu 40 Din.

Razdalje oziroma pasi pa se računajo takole: v prvi pas spadajo vse pošte, ki so oddaljene v krogu 100 km zračne črte od sprejemne pošte, v drugi pas pošte, ki so oddaljene 300 km in v tretji pas pa pošte, oddaljene čez 300 km v krogu zračne črte od sprejemne pošte. Tako so n. pr. iz Maribora v prvem pasu še pošte Koprivnica na Hrvaškem, Toplice pri Novem mestu, Grosuplje, Jastrebačko, Zagreb, celo Velka Gorica, Ježica, dočim spada Ljubljana že v drugi pas.

Poštne karte že z urisanimi razdaljami se dobijo za ceno 20 Din pri obeh mariborskih poštah. Po tej karti lahko pošiljatelj sam ugotovi, v kateri pas spada kraj oziroma pošta, kamor namerava odpremiti pošiljko, in koliko je plačati pristojbine.

Surov napad.

Ko je šel snoči po Meljski cesti sodarski mojster Oto Hvalec, sta ga napadla dva pasanta. Brez vsakega povoda sta navalila na mojstra in ga je eden zbadal z bajonetom, drugi pa trdno držal tako, da je bil ubogi mojster brez vsake moči. Ko sta napadalca zaslišala, da nekdo prihaja po cesti, sta ga izpustila in zbežala. Suroveža sta zadala že priletnemu možu hude poškodbe na glavi in na rokah. Ves krvav je obležal na mestu in so ga morali z rešilnim avtom prepeljati v bolnišnico. Za storilcema poizveduje policija.

Požar v Budincih.

V Budincih v Prekmurju je v ponedeljek zvečer pričelo nenadoma goreti gospodarsko poslopje Janeza Primerja. Ogenj se je naglo razširil tudi na sosedna poslopja in jih skoraj popolnoma uničil. Gasilci so se morali omejiti le na lokaliziranje nevarnega požara. Nastala škoda znaša preko 100.000 Din in je le deloma krita z zavarovalnino. Ogenj je bil najbrže podtaknjen.

Ljudska univerza v Studencih.

V četrtek ob 19. uri bo predaval g. dr. Vilko Marin o spolnih boleznih. To predavanje s filmom je namenjeno samo moškim, ker teden dni pozneje bo isto predavanje samo za ženske. Mladoletnim izpod 18 let vstop ni dovoljen.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR.

Torek, 23. februarja ob 20. uri: »Dijak prosjak«. Premijera. Ab. A.

Sreda, 24. februarja ob 20. uri »Radikalna kura«, ab. B. Znižane cene. Gostovanje g. Jos. Daneša.

Četrtek, 25. februarja ob 20. uri »Grotteska sedanjosti«. Ab. D.

Jutri veležabavna burka s petjem »Radikalna kura«. V glavni vlogi Bombeka gostuje priljubljeni komik ljubljanske drame g. Josip Daneš. Pri tej predstavi veljajo znižane operne cene. — Drama pripravlja izvrstno kmečko veseloiqro »Trije vaški svetniki«, ki v Ljubljani polni hišo za hišo. Režira J. Kovič.

Zborovanje upokoencev.

V nedeljo je imel odsek upokoencev podružnice UJNŽB v Mariboru svoj VIII. redni občni zbor ob lepi udeležbi članstva. Agilni predsednik tov. Anton Rebol je podal poročilo o delovanju odseka. Poročal je o podvzetih akcijah, znanih stremljenj upokoencev za obvarovanje svojih s požrtvovalno službo pridobljenih pravic, osobito o vrnitvi odvzetih voznih ugodnosti upokoencem, o prevetbi pokojnin na prejemke po novem zakonu, o reguliranju nezgodnih rent itd. Po poročilu ostalih funkcionarjev, ki so črtali podrobno delo odseka, je prejel odbor razrešnico s pohvalo. Podružnični predsednik tov. Rudolf Tumpelj je na to poročal o delovanju podružnice ter oblastnega in centralnega odbora, o podvzetih intervencijah in doseženih uspehih, ki so bili v pozitivnem oziru sicer manj vidni, vendar so obvarovali člane marsikakih trdot zakona.

Pri volitvah je bil izvoljen večinoma dosedanji odbor s svojim izkušenim predsednikom Ant. Rebolom in tajnikom tov. Černičem na čelu. Na zboru je bila sprejeta ta-le resolucija: 1. Pokojnine vseh upokoencev, upokojenih po prejšnjih zakonih, se naj prevedejo na prejemke po novem zakonu, kakor so to storile tudi druge države. 2. Kronske nezgodne rente, katere prejema še precejšnje število rentnikov drž. prometnih ustanov, naj se prevedejo takoj na dinarsko valuto ali pari po zakonu iz leta 1927 brez nadaljnjih formalnosti na podlagi uradnih podatkov. 3. Pokonina upokoencem odposno vdovam upoštevanih uslužbencev se naj likvidirajo in izplačajo takoj po predložitvi predpisanih listin. 4. Na državnih železnicah in parobrodih naj se dajo upokoencem iste vozne ugodnosti kakor aktivnim uslužbencom. — 5. Neznosne stanovanjske najemnine naj se maksimirajo zakonskim potom in znižajo za 35% do 50%; današnje najemnine znašajo pri mnogih nad polovico prejemkov. — 6. Mesto Maribor naj se uvrsti v prvi draginjski razred.

Ta resolucija bo odposlana v obliki utemeljene spomenice Narodni skupščini in posebej v roke našim izvoljenim poslancem.

Boris Godunov.

Opozarjamo na koncert Glasbene Matice v sredo v »Unionu«. Pela se bo opera Boris Godunov.

Po osemnajstih letih zopet v domovini

Usoda vojnega ujetnika Jugoslavana.

Te dni se je vrnil iz Tiboritska v Kavkaziji bivši avstrijski vojak Milutin Novakovič, doma iz Batajnice v Sremu. V letu 1913 je odšel služiti k vojakom, nakar ga je zalotila svetovna vojna, in je bil v letu 1915 ujet v Galiciji. Kot krojač je v Rusiji dobil delo, pa se je v l. 1920 poročil z Rusinjo, s katero živi v srečnem zakonu; ima pa troje otrok v šolo-obvezni dobi. Vedno ga je mikalo v domovino, vendar se mu je šele po tolikih letih posrečilo izposlovati si jugoslovansko državljanstvo. Ko je bilo to enkrat doseženo, je imel v treh mesecih v redu vse potrebne dokumente, nakar se je podal na pot v domovino. Iz Kavkazije je potoval čez Moskvo in Varšavo 11 dni do Maribora. Tu so ga radi pregleda en dan zadržali, in oddali otroke v dečji dom. Zdaj je vsa rodbina odpotovala v Beograd, kjer jih težko pričakujejo Novakovičev brat Dušan in njegova osivela mati, ni čuda, po skoro 19. letih. Novakovič je pripovedoval, da je živ-

Pomožna akcija na Teznu.

Po zgledu naše sosede pobreške občine se je uvedla pomožna akcija tudi pri nas na Teznu. Na pobudo župana g. Bezjaka in šolskega upravitelja sta se sestala v petek, dne 19. t. m. občinski in šolski odbor ter soglasno sklenila ustanoviti šolsko kuhinjo in sicer za deco brezpose nih staršev. Učitelja ga. Lipovšek in g. Miloš Ledinek sta se žrtvovala in prevzela — najnehvaležnejši posel — nabiranje gmotnih sredstev, brez katerih se stvar sploh ne da izvesti. Občani so to prekoricno namero radi podprli ter po svojih močeh darovali — nekateri v denariju, drugi v blagu. Nabirateljema, kakor vsem darovalcem — najlepša hvala! Prav posebej pa moramo omeniti za dobrodelno akcijo pripravljenega g. podžupana Jožeta Šabedra, ki je v kratkem času nabral nad 1500 Din. Deca že ve, da ji je dobrotnik in tudi mi vsi vemo, da njegova beseda najbolj in vedno zaleže, zato bodi njemu tudi javno izrečena najtoplejša zahvala! — Skrb za kuhinjo prevzema soproga šolskega upravitelja ga. Tuškova. Za pomožno akcijo se zanima z vso resnostjo tudi Sokol na Teznu, ki je odposlal na sestanek dva delegata.

Večer vojnih dobrovoljcev.

Zveza vojnih dobrovoljcev v Mariboru nam sporoča, da je bilo naše poročilo o njenem družabnem večeru pri »Orlu« v toliko napačno, da ni kot solist nastopil tenorist g. Živko, ampak član zveze, bariton g. Anton Faganelli. Ta pomota je nastala zaradi napačne informacije in jo zato temrajši popravljamo.

Dober lov novosaške policije.

Te dni je novosaška policija dobila v svojo pest nevarno vlomilsko družbo, ki je izvršila nad 40 vlomov v Novem sadu in okolici. Oropano in pokradeno blago pa so potem prodajali po trgovinah in točilnicah svojih pajdašev. Med aretiranci sta tudi dva znanca mariborske policije, Filipič in Simonič, ki imata na vesti še tudi vlome, katere sta izvršila v Sloveniji. Vse aretirance bo policija izročila novosaškemu sodišču, ki bo sodilo Filipiča in Simoniča tudi za grehe, storjene pri nas.

OGENJ V NEWYORSKEM GLEDALIŠČU.

V Newyorku je pretekli teden radi kratkega stika je nastal v gledališču Place na Broadwayu ogenj, ki je popolnoma uničil oder. V gledališču je bilo okoli 1800 gledalcev, katerih se je polotil silen strah. Pri begu iz gledališča je bilo več oseb težje in lažje ranjenih.

TRI DNI NA TEDEN BREZ MESA.

Po vesteh iz Aten je finančni odbor grškega parlamenta sklenil določiti 3 dni v tednu za brezmesne dni, ker država nima dovolj deviz za nakup in uvoz živine.

Igralcem državne razredne loterije v upravi »Jutra« in »Večernika« sporočamo, da so srečke za V. razred prispele in jih lahko zamenjajo. Zrebanje bo od 3. marca dalje do 25. marca 1932. Prosimo točne obnovitve — sicer prodamo srečke naprej. Neigralcem so na razpolago nove srečke za milijonsko kolo!

ljenje v Rusiji za kmeta in obrtnika na deželi težko, dočim se meščanom v velikih mestih in organiziranim delavcem prav dobro godi. Vso obleko in živila prejema ljudje na državne izkaznice in niti ne predrago. Obleka na izkaznice stane 45 rubljev, v prosti prodaji pa 150 do 200 rubljev. Nekaterih potrebščin na izkaznice sploh ni dobiti, tako na primer stane majhen košček mila 7—8 rubljev. Kot krojaču mu je bilo zelo težko dobiti gumbov. Zato je imel vso obleko sešito tako, da je bila brez gumbov. Otroci se uče v šoli v cirilici in latinici, vserkih dolžnosti pa ne poznajo, dočim starejši še radi zahajajo v cerkev.

Kakor je pripovedoval Novakovič, je v Kavkaziji še več jugoslovanskih bivših ujetnikov, katerim pa oblasti delajo težkoče za vrnitev v domovino, ker nimajo dokazil o njih državljanstvu. Mnogi si zelo žele domov, in so Novakoviča zelo blagrovati, da bo zopet videl drago domačijo.

Erike Druzovičeve pot do uspehov

Iz razgovora z našo mlado umetnico.

G. R. S. je objavil te dni v zagrebškem »Jutarnjem listu« obsežen razgovor z gdč. Eriko Druzovičevno, najmlajšo članico tamkajšnje opere, hčerko mariborskega profesorja g. Druzoviča.

Druzovičeva je že s svojimi prvimi nastopi osvojila zagrebško občinstvo, a tudi njeno gostovanje v Ljubljani je bilo izreden dogodek. Vsi kritiki, brez izjeme, li prerokujejo veliko bodočnost, zato bo zanimalo tudi Mariborčane, kaj pravi sama o sebi.

Srečal sem jo na drsališču v Tuškancu, pravi poročevalec. Ona, Erika Druzovičeva, ljubljanka Zagreba, predstavnica mladosti in veseja, zvezdica našega gledališča, je stala pri okrajji s svojim bratom, obkrožena od skupine otrok, in poslušala pesem, katero je kot mala bosonoga »Vijolica z Montmartra« tolikokrat pela. Dala mi je roko vedra in smehljajoča: »Veste, zimo zelo ljubim. Sneg, smučanje, drsanje in led.«

Tako je pripovedovala dalje in se spominjala svoje rane mladosti:

»Štiriletno dete sem igrala na boben, ko mi je bilo pet let, sem igrala violino na koncertu. Še prav dobro se spominjam, kako me je bilo sram pokloniti se po navdušenem odobravanju. Že v najranjši mladosti sem si no ljubila glasbo. To ljubezen sem menda podedovala po starših. Oče je profesor glasbe, mati je bila koncertna pevka. Pozneje sem se učila violine pri gdč. Brandlovi, klavirja pa pri kapelniku Frischiu. Zatrjevali so, da imam talent tudi za slikarstvo. Karikira sem vse svoje profesorje. Nekateri so hoteli, da bi šla na slikarsko akademijo, a v meni je gorela silna, nepremagljiva želja po gledališču.

Ko sem bila stara 16 let, mi je dajala prvi pevski pouk moja mati. Nato sem po petem razredu realke prišla v Zagreb, da

dosežem svoj edini veliki cilj — gledališče. Leta 1928. sem dokončala glasbeno akademijo in nastopila na produkciji v Malem gledališču kot Suzana v drugem dejanju »Figarove ženitve«. Potem sem dobitirala v operi — in moje sanje so se uresničile.

Prišla sem na oder, na katerem svetijo žarometi kakor solnca, s kulis pa veje vonj, ki se meša z akordi glasbe v veliko, veliko občutje sreče. Pela sem Suzano v »Figarovi ženitve«, Museto v »La Boheme«, »Vijolico z Montmartra«, Leono v »Treh mušketerirjih«, potem pa »Gianni Schichi«, »Sestro Angelo« in komteso Sissy v »Čeških muzikantih«. Vse te vloge sicer niso bile zame, a igrala in pela sem jih kljub temu vse z enakim veseljem. Tudi če ni moj nastop nič vreden, pomeni zame že samo to, da smem biti na odru, toliko, da vam ne morem povedati. Gledališče je vsa moja radost. Hotela bi živeti samo zanj.«

In vaš najlepši spomin?

»Prvi nastop na odru in moje potovanje na Helgoland. Potovala sem z neko izletniško ekskurzijo preko Solnograda, Monakovega, Berlina in Bremena. Bilo je krasno.«

In vaša največja želja?

»Hote'a bi dobro peti, tako dobro, da mi dajo Masseneto »Manon«. Peti »Manon« je moj ideal. Zaupam vam, da jo znam že vso. Naučila sem se je sama od prve do zadnje note.«

Potem je govorila o sreči, mladosti, delu, načrtih in mnogem drugem. In priznala je še nekaj: Ona veruje v ljubezen. Ni kakor druga naša dekleta, ki mislijo, da se dandanes tega ne sme priznati. Nekeč je nekega zelo ljubila. Morda ga še vedno ljubi. Ali Erika se ogiba takih stvari...

novi klub. Namerava si nabaviti pred vsem lahke čolničke in jih izposojevati svojem članstvu. Tako bo naša Drava spomladi že oživela z veselimi čolnarji.

Glasbena šola v Ljutomeru

naznanja že zdaj, da priredi v nedeljo 13. marca v Prosvetnem domu ob 15. uri Sattnerjevo in Levstikovo proslavo s prijaznim sodelovanjem ge. V. Drvenškove in g. Schöndorferja. Mladinski zbor bo zapel 5 Sattnerjevih in 6 Levstik-Adamičevih skladb pod vodstvom učiteljice gdč. M. Zacherlove. Domača društva so naprosena, da se na to prireditev ozirajo.

Sokolstvo

»Stari grehi« na studenškem odru.

Po dolgem odmoru se nam je spet predstavil dramski ansambl studenškega Sokola s Štolbovo trodejanjo »Stari grehi« pod spretnim vodstvom br. Blažiča, ki je imel srečno roko pri razdelitvi vlog. Posamezni tipi, posebno trojica starih prijateljev (Mlakar, Lintner, Kavčič) so bili imenitno zadeti in želi pri občinstvu mnogo aplavza. Triumfal je spet br. Škilan s svojo izborno komiko. Tudi nove ženske moči so se dobro obnesle, najbolj je ugajala Ema (Spanringova).

Igra je potekla v živahnem tempu in v lepi skladnosti igralcev. Tudi maske so bile izvrstne in pri dobri razsvetljavi zelo učinkovite. Scenerija, popolnoma nova, moderno urejena soba, vse to je pripomoglo k dobremu uspehu igre. Pripomniti moramo, da so vrli Sokoli sami žrtvovali ves prosti čas in priredili kulise v popolnoma modernem slogu. Številno občinstvo se je prav dobro zabavalo. Med odmori nas je prijetno kratkočasila godba. K. V.

Sokolska četa Sv. Marjeta ob Pesnici

je imela predpreteklo nedeljo svoj občni zbor ob lepi udeležbi. Po odpevanju sokolske himne je zbor otvoril in vodil br. star. Vauda Mirko. Vsi funkcionarji so podali svoja poročila, v katerih so povdarjali težkoče, s katerimi se mora boriti ta mlada sokolska četa. pozivali pa tudi vse člane k neomajni sokolski disciplini, k pravemu sokolskemu zavedanju in ponosu, ki mora s svojim pohodom preko vseh malenkosti vsakdanjega življenja. »Nič zato, če je bratov-sester četašev malo, a tihodijo elita!« je naglašal br. starosta. Br. blagajnik je s pravilnikom v roki istotako bodril k vsestranski disciplini. Četa silno pogreša telovadnice, ima pa lepo urejeno knjižnico in marljiv pevski zbor pod vodstvom br. staroste, ki vrši tudi večino prosvetarskega dela.

V upravni odbor so bili izvoljeni: starosta br. Vauda Mirko, podstarosta br. Šiker Alojz, blagajnik br. Šuman Anton, tajnica s. Kodrič Leopolda, matrikarica ss. Kramer Magdalena, revizorja br. Mulec Franc in br. Fekonja Jožef, načelnik br. Fekonja Franc, knjižničar Kramberger Rado.

Med drugim je bilo sklenjeno, da bo izbrisan vsak član, ki v 8 dneh po obč. zboru ne poravnava lanske članarine in v bodoče vsak telovadec, ki izostane od treh vaj ozir. nedeljskih sestankov. Med točkami obč. zbora je lepo ubrano prepeval moški zbor. Končno je povzel besedo zastopnik župne uprave, izrazil priznanje agilnim funkcionarjem ter obšir-

Francoska sportna zmaga

M. ET MME BRUNET-JOLY

zmagovalca na ledu v St. Moritzu l. 1928, sta tudi na letošnji zimski olimpijadi v Lake Placidu odnesla šampionat v umetniškem drsanju.

no govoril o nalogah Sokola v društvu in življenju. Po poldrugo uro trajajočem zborovanju so se člani razšli z glasnim, iskrenim »zdruvo« in s trdno zaobljubo ter upanjem, v novem letu dati svoji četini novih sil in novega razmaha.

Sokol Sv. Lovrenc na Pohorju.

Le bolj redko je slišati kaj o našem Sokolu, čeprav uspešno deluje kljub mnogim neprilikam. Sokolska akademija je bila novost za naš trg. Lepo uspele točke so dokaz pridnosti nastopajočih, zasluga pa br. Volmajerja, ki je neumorno vadil uro za uro razne oddelke.

V januarju je bil občni zbor, na katerem so funkcionarji podali svoja poročila, posebno o telovadbi. — Predpreteklo nedeljo smo imeli v gostilni br. Kasjaka prvi sokolski družabni večer — pustne zabave ni bilo —, kjer so se izkazali bratje tamburaši pod večjim vodstvom br. Kriegerja. Višek zabave pa je bil »Naci« br. Branka Belaja, ki je žel salve smeha. Ob 10. uri je zaključil starosta br. dr. Pirnat lepo uspelo zabavo.

Pozor! V nedeljo 6. marca bo Tyrševa proslava, za tem predstava kmečke burke »Trije vaški svetniki«. Na velikonočni ponedeljek pa upamo videti »Švejska pana« na naših deskah. Zdravo!

Pri zobozdravniku.

»Kaj pa tako stočete? Saj se vašega zoba še niti dotaknil nisem!«

Pacijent: »To ne, ampak že četrt ure stojite na mojem kurjem očesu!«

Sport

Nov sportni klub v Mariboru.

V Mariboru se ustanavlja zdaj nov klub, ki mu bo glavni namen, gojiti vodne sporte, pred vsem veslanje. Pripravljali odbor, ki ga tvorijo sami znani sportni delavci kot gg. prof. Cestnik, prof. Šaup, Roglič, dr. Žgur in drugi, je že marljivo na delu s predpripravami, tako da bo v kratkem oživotvorjen klub, ki bo za Maribor velike važnosti. Saj se dosedaj še noben tukajšnji sportni klub ni posvetil vodnemu sportu (razen plavanje), dasi so v Mariboru za to tako ugodne prilike. To vrzel hoče izpolniti

Mačje oči

Detektivska zgodba.

»Stvar, ki jo sedaj zaslujem, je umor neke posetnice,« mi je povedal prijatelj detektiv narednik O'Malley, »toda nikdar ne bom mogel najti morilca, ker se je umor izvršil v okrilju ljudi, ki ničesar ne izpovedo. Vendar je ta primer zanimiv, ker je bila rodbina umorjenke nekdanj imenitna. Saj dosti niti ne vem o tej stvari, zgodilo se je pravkar. Tu je hiša.«

Bila je velika hiša s kamnim pročeljem, v mestni četrti, ki je bila nekdanj imovita, zdaj so pa stanovali tu večinoma tujci. Izstopila sva iz voza in šla v hišo. Na stopnišču pred hišo je stal uniformiran stražnik, v hodniku drugi.

»Zgoraj,« pove stražnik.

Šla sva v prvo nadstropje.

Sobe, katerih vrata so bila odprta, so bile siromašno opremljene, kot to navadno pri siromašnih hišah z veliko strank; nikogar ni bilo notri. Ko sva pa dospela v zadnje nadstropje, je že izgledalo drugače.

Tu je bil velik prostor z veliko posteljo z nebom, poleg nje svetilka za čitanje. Oprava je bila skrbno izbrana in razkošna, kot je bilo v navadi pred tridesetimi leti. Debela, negovana mačka je čepela na stolu in naju zaspano opazovala, v kotu pa je stala na povoščem nem platnu skodelica mleka.

Tudi tu je stal policijski stražnik.

»Kaj ste doslej ugotovili?« ga je vprašal O'Malley.

»Nič drugega kot to, da je storil umor kak sostanovalec zaradi denarja. Stara gospa je stanovala že od otroških let v tej hiši. Ko so pa nastopili slabi časi, je gospa oddajala sobe. Sosedje so se spremenili, vendar se za to ni dosti menila, kajti ona in njena mačka nista nikdar zapustili sobe, kjer sta prebivali. Danes zjutraj je prišla k njej podnajemnica plačati stanarino; vrata so bila zaprta in ni bilo slišati glasu. Čez nekaj časa je šla ven in poklicala Simpsona, ki je bil baš v tem ražonu, in udrla sta v sobo. Stara gospa je ležala v postelji zadavljena, a denar, za katerega so vedeli, da ima shranjenega je izginil. Simpson je poklical narednika in preiskala sta vse prostore, nista pa dosti našla. Poklicala sta vse stanovalce skupaj v sobo, da jih zaslišita.«

»Kdo stanuje tu?« je vprašal O'Malley.

Stražnik je našteval, koliko je vedel. Nek mož, ki je imel malb kavarnico, je stanoval s svojo ženo v istem nadstropju. Obe spodnji nadstropji sta bili oddani na pol tucata rodbin. Krojač je prebival v spodnjem delu poslopja in neki taksišofer je stanoval v zadnjem koncu hiše.

O'Malley je skrbno preiskal vso sobo; odtiske prstov je že nekdo iskal, pa menda ni našel nobenih. O'Malley je prižgal in ugašal luč pri postelji in je preizkusil ključavnico.

»To so videli, kajne?« je vprašal In je pokazal na majhen olinat madež na podu hodnika pred vrati.

»Ne vem, če so videli.«

O'Malley je pobožal mačko, ki je v odgovor pričela presti.

»Srčkana mačka,« je dejal.

»Kaj praviš ti k vsemu temu?« sem ga vprašal.

»Tako je, kot je rekel stražnik. Nekdo je odprl s ključem; Ključavnica je namazana. Mogoče niso imeli namena staro gospo ubiti, temveč so hoteli le njen dež. Ona jih je slišala, prižgala luč, in ubili so jo.«

»Ker so vedeli, da jih je spoznala?« sem dejal.

»Ti bi moral postati detektiv.«

Šla sva dol.

»Težkoča na tem primeru je,« je rekel O'Malley, ko sva stopala po stopnicah, »da niso ljudje, ki tu stanujejo, ne preveč brihtni ne neumni. Bedak, ki izvrši umor, pobegne, in tako veš, kdo je; pameten morilec stori vse, da bi zabil sled, in tako dobiš tudi nega; toda mož ki ni pameten ne neumen, se vede kakor da ni nič. Tu v tej hiši stanuje okoli trideset ljudi in ne moreš vseh zapreti. Tako si primoran iskati si kako posebnost, ki ti pove, koga opazuj. Toda kje imaš tu kaj posebnega? Nič nima!«

V pritličju hiše je bilo vse polno ljudi. Razen detektiva in dveh policijskih uradnikov so bili vsi stanovalci natrpani v velikem prostoru, ki je imel vhod v krojačnico. Od časa do časa je vstopil policijski uradnik in odvedel po enega v sobo na drugem koncu hodnika, kjer je bil vsak zaslišan.

»Ste že kaj ugotovili?« je vprašal O'Malley preiskovalnega uradnika

»Mislim, da še nič,« je odgovoril ta, »kakor izgleda, ti ljudje tu nič ne vedo, nihče ni nič slišal ponoči, in mi niti ne vemo, ali je sploh storilec kdo izmed stanovalcev ali pa kak tujec.«

»Ali je kdo videl luč pri njej to noč?«

»Ničesar niso opazili.«

»Luč je utegnila vendar za tremutek posvetiti in spet ugasniti, a da nihče tega ni opazil.«

Šla sva v sobo kjer so bili vsi stanovalci zbrani. Bilo jih je, če prištetjemo otroke, več kot dvajset na enem mestu in en stražnik, njih čuvaj.

»Ste koga doma našli?« je vprašal O'Malley.

»Skoraj vse, le dvoje, troje jih je z doma.«

»Čudno je, da ni nihče od njih videl morilca,« je ugotovil O'Malley.

»Vsi trdijo, da ni nihče nič videl.«

Ljudje v sobi so napeto poslušali vse, kar se je govorilo. Res niso vsi skupaj izgledali bogve kako inteligentni.

»Mačka ga je videla,« je dejal O'Malley.

(Konec jutri.)

Vljudnost dandanes.

Tramvajski voz je bil natlačen.

Vstal je gospod in ponudil dami svoje mesto.

Prestrašila se je nad to nevajeno vljudnostjo in je padla v omedlevico.

Ko se je prebudila, se je zahvalila gospodu za njegovo ljubeznjivost.

Teda pa je on padel v omedlevico.

Curren Bell:

52

»Mason vas je davi vse pretekel. Že pred zoro je odšel. Vstal sem že ob štirih, da sem se utegnil od nje-ga posloviti.«

Lowoodska sirota

Čakal je odgovora; ali kaj bi mu neki rekla? Oh, da mi je kak dobri duh narekoval pameten in zadovoljujoč odgovor! — Pusta želja! Vetrček z zapada je šelestil v bršljanu okoli mene, toda meni kak dobrotljiv Ariel ni nudil svojega diha, da bi ž njim izpregovorila. Ptički so peli v vrhovih dreves, toda njih petje, dasi sladko, ni bilo umljivo.

Spet je vprašal Mr. Rochester:

»Ali je blodni in grešni, a sedaj skesani in po miru koprneči mož upravičen, da kljubuje javnemu mnenju in prikuje dobro, ljubeznivo, dražestno tujko nase in si tako ugotovi lastni srčni mir in obnovljeno življenje?«

»Gospod,« sem odgovorila, »mir blodne duše ali pa izpreobrnitev grešnega srca bi ne smela biti nikdar odvisna od drugih ljudi. Može in žene umirajo, modrijani omahujejo v svoji modrost, kristjani pa v dobroti. Če je kdo izmed vaših znancev trpel in grešil, naj išče pri višjem bitju, nego je sam, moči in tolažbe, da se popravi in ozdravi.«

»Toda orodje — orodje! Bog, ki delo izvrši, si izbere orodje zanje. Sam sem bil — pravim vam to brez prilike — posveten, razsipev, nemiren človek in mislim, da sem našel orodje za svoje ozdravljenje v —«

Prenehal je. Ptički so ščebetali naprej, listje je rahlo šumelo. Skoro čudila sem se, da niso prenehali s svojim petjem in svojim šelestom, da bi prisluhnili in slišali prekinjeno odkritje. Toda potrpeti bi bili morali marsikatero minuto — tako dolgo je trajal molk. Končno sem dvignila oči k oklevajočemu možu. Bistvo me je gledal.

»Mala prijateljica,« mi je dejal s čisto izpremenjenim glasom in licem, ki je izgubilo vso svojo nežnost in resnost in postalo trpko in porogljivo — »opazili ste moje nežno nagnjenje za Miss Ingram. Ali ne mislite, da bi me prerodila, samo da se mi osveti, ker sem jo vzela za ženo?«

Nenadoma je vstal, odšel malone na drugi konec steze, in ko se je vračal, je brenčal nekak napev.

»Jana, Jana,« mi je dejal, ustavivši se pred mano, »kako ste blede od vašega bedenja. Ali me ne preklinjate, ker vam jemljem mir?«

»Preklinjati — vas? Ne, sir!«

»Dajte mi roko v potrdilo svojih besed! Kako mrzli so prste! Bili so toplejši, ko sem se jih dotaknil ob vratih tiste skrivnostne sobe. Jana, kdaj boste spet z mano bedeli?«

»Kadarkoli vam bom z bedenjem mogla koristiti, sir.«

»Na primer v noči pred mojo svatbo! Vem, da ne bom mogel spati tisto noč. Ali mi obljubite, da boste z mano bedeli, da me ne bo ugonobil dolg čas? Z vami lahko govorim o svoji dragi, ker ste jo videli in jo poznate.«

»Da, sir.«

»Redka ženska je to, kaj ne, Jana?«

»Da, sir.«

»Možača, prava možača, Jana; velika, zagorela, okrogla; z lasmi, s kakršnimi so se brčkone ponašale dame v Kartagini. — Bog mi pomagaj! Tam v hlevu sta Dent in Lynn. Pojdite skozi grmičje, skozi tiste dverce!«

Šla sem po svojem potu in on po svojem, in čula sem, kako je na dvorišču veselo vzkliknil:

Zahvala.

Ob priliki smrti našega dragega soproga ozir. očeta, gospoda

IVA MIHORKO

izrekamo na iskrenejšo zahvalo vsem, ki so z nami čustvovali v teh težkih urah.

Posebej se še zahvaljujemo zdravnikom gg. Dr. Pihlarju in Dr. Pavliču za skrbno nego v bolezni, g. komandantu mesta za častno spremstvo in izkazano zadnjo vojaško čast, Slovenskemu lovskemu društvu za obilno udeležbo in njegovemu predsedniku g. ravnatelju B. Pogačniku za tolažilne besede ob slovesu, vsem darovateljem prekrasnih vencev in cvetja, ter vsem prijateljem in znancem, ki so dragega pokojnika v tako častnem številu spremlili k večnemu počitku.

V Mariboru, dne 22. februarja 1932.

Mira Mihorko in otroci.

DRUGA KNJIGA

I. poglavje.

Slutnje so čudne stvari, tako tudi simpatije in znamenja; vse tri združene tvorijo misterij, ki mu človek še ni našel ključa. Nikoli se nisem smejala slutnjam, saj sem sama imela nekaj zelo čudnih. Tudi v simpatije verujem, ki jim učinki presegajo vsako pojmovanje. In znamenja niso nič drugega kot simpatije prirode do človeka.

Ko sem bila še majhna, sem nekoč slišala, kako je Lizika Leaven pripovedovala Marti Abbot, da se ji je sanjalo o otročičku in da so sanje o deci gotovo znamenje, da bo sanjalca ali pa njegov rod doletela nesreča. Druga dne so poklicali Liziko domov k smrtni postelji njene sestrice.

Tistih besed in tistega dogodilja sem se v zadnjem času često spomnila, ker skoro ni bilo noči, da bi se mi ne bilo sanjalo o detetu; včasih sem ga pestovala, včasih ga gledala, kako se je motilo na traticah z marjeticami ali pa peliskalo po vodi. To noč se je držal otrok na smeh, drugo noč zopet na jok; zdaj se me je tiščal, zdaj je bežal od mene. Pa naj je bila prikazen dobre ali slabe volje, sedem noči me ni niti enkrat zgrešila.

Večna obnovitev iste podobe mi ni bila povšeči; kadar se je bižal čas spanja in je prihajala ura prividka, se me je ločeval nemir. In prav iz družine otroške prikazni me je bil vzdramil krik tisto mesečno noč; in drugega dne popoldne so me poklicali v pritličje z obvestilom, da me v sobi gospe Fairfax nekdo čaka. Prišedši tja, sem našla moža; podoben je bil gospo-skemu strežaju, nosil je žalno obleko in klobuk mu je bil ovit s črnim trakom.

»Teško, da me boste spoznali, gospodična,« je dejal in vstal; »ime mi je Leaven, bil sem pred osmimi ali desetimi leti v Gatesheadu kočijaž in še zdaj tam služim.«

»Oh, Robert! Kako je kaj? Prav dobro se vas spominjam, saj ste me včasih posadili na konja. In kako je Liziki?«

»Hvala za vprašanje, gospodična. Žena mi je zdrava kot dren. Pred dvema mesecema mi je rodila tretjega otročička — in mati in dete se počutita prav dobro.«

»Ali so gospoda v gradiču zdravi, Robert?«

»Žal mi je, da prinašam slabe novice. Zdaj jim je prav slabo, v veliki žalosti so.«

»Menda ni kdo umrl,« sem hitela in ga pogledala. Povesil je oči na krep okoli klobuka in odgovoril:

»Pred dobrim tednom nam je v svojem londonskem stanovanju umrl Mr. John.«

»Mr. John?«

»Da.«

»In kako mati prenaša ta udarec?«

»Lejte, Miss Eyre, to ni navadna nasreča. Živel je zelo divje in potratno. Zadnja tri leta je uganjal prav čudne reči in njegova smrt je bila grozna.«

»Lizika mi je pravila, da je bil malo prida.«

»Malo prida! Ni mogel biti slabši. Zapravljal je denar z ljudmi najgorše vrste. Zašel je v dolgove in v ječo. Mati ga je rešila dvakrat iz nje, a jedva je bil zunaj se je vrnil k svojim pajdašem in starim nava-

dam. Lopovi, s katerimi je občeval, so ga neverjetno ožemali. Pred kakimi tremi tedni je prišel v Gateshead in je zahteval, naj mu mati izroči posestvo. Mrs. Reed se je branila; nieno bogastvo je bilo radi njegove razbrzdanosti že davno skopnelo. Vrnil se je v mesto, kmalu nato pa smo slišali, da je umrl. Sam Bog ve, kako se je to zgodilo. Pravijo, da si je sam sodil.«

Molčala sem spričo tako strašnih novic; Robert pa je nadaljeval:

»Mrs. Reed je že davno bolehal. Izguba denarja in strah pred siromaštvom sta jo grudila. Vest o sinovi smrti jo je porazila; na srce ji je kanilo. Tri dni ni mogla govoriti, pretekli terek pa ji je malo odleglo. Ne-prestano je moji ženi namigovala in žlabudrala, kakor bi hotela kaj povedati. Šele včeraj je Lizika dognala, kaj ji je dejala: »Privedite mi Jano; rada bi ž njo govorila.« Zdaj Lizika ne ve, ali je gospa pri zdravi pameti in ali ve, kaj govori. Zato je stvar povedala hčerkama, ki nista hoteli poslati po vas. Gospa pa je postala tako nestrpna, da sta končno privolili. Včeraj sem se odpeljal po vas, in če utegnete, bi vas vzel jutri zarana s sabo.«

»Da, Robert, mislim, da pojdem.«

»Tudi Lizika je rekla, da se ne boste branili. Toda dovoljenja bo treba, ka-li?«

»Da, in kar sedaj to obavam.« Napotivši ga v družinsko sobo in priporočivši ga pozornosti Ivanove žene, sem šla iskat gospodarja.

Ni ga bilo v sobah pritličja, ni ga bilo ne na dvorišču ne v hlevih ne v parku. Končno mi je povedala gospa Fairfax, da igra z gospodično Ingram biljar. Odhitela sem v igralnico. Tam sem jih našla, zaverjene v igro. Teško je bilo motiti zanimivo igro, oklevati pa nisem smela. Zato sem stopila h gospodarju, ki je stal poleg gospodične Ingram; gospodična se je okrenila in me prešerno pogledala. Kakor da je dejala: »Kaj neki hoče ta prihuljenka?« in zgenila se je, kakor bi me hotela pregnati. In kako dražestna je bila. Bila je v jutranji halji iz modrega kropa, lase pa si je bila zavila v svetlomodro tenčico. Igrala je z veliko vneto in ozlovoljena oholost ni mogla kaziti njenega divnega lica.

»Ali prihaja ta oseba po vas?« je vprašala, in Mr. Rochester se je okrenil, da bi videl, koga je menila. Po svoji čudni navadi se je dvomno namrdnil, vrgel palico v kot in mi sledil iz dvorane.

»No, Jana,« je dejal, naslonivši se na vrata sobe. »Gospod, če dovolite, bi vas prosila za dva tedna dopusta.«

»Čemu? Kam bi hoteli?«

»K bolni gospel, ki je poslala pome.«

»Katera bolna gospa? Kje pa stanuje?«

»V Gatesheadu, v — shireu.«

»To je sto milj strani! Kdo je tista, ki pošilja tako daleč po ljudi?«

»Ime ji je Reed — Mrs. Reed.«

»Reed z Gatesheada? Slišal sem o nekem Reedu. Bil je sodnik.«

»Gospa je njegova vdova.«

»In kai hoče od vas? Kako da jo poznate?«

»Gospod Reed mi je bil ujec — moje matere brat.«

»Vraga je bil! Nikoli mi niste tega povedali. Trdili ste venomer, da nimate sorodnikov.«

»Ne takega, ki bi me hotel priznati. Gospod Reed je umrl in njegova žena me je napodila.«

»Zakaj?«

»Ker sem bila revna in nadležna in ker me je mrzila.«

ustopniki se sprejme

NAZNANILO!

Telečje meso Din 6'— 8'

Prima špeh brez kož: Din 10'

vsaki dan od danes naprej **5 stoinica**

od Velike kavarno. Glavni trg

Sotva

najpreglednejša kartoteka

Soklič, Maribor Tel. 2510

Večji prostor

za reklamo na dobro obiskanem kraju oddam brezplačno. Po dogovoru se za napravo tudi nekaj prispeva. Vprašati je v upravi Večernika. 169

Gospoda sprejem

kot sostanovalca. Židovska 12, I. nadstropje. 638

Postrežkinja

išče zaposlitve za popoldne. Naslov v upravi. 590

Registrirano malo blagajno

kupim. Ponudbe pod »Blagajno« na upravo »Večernika«. 600

Dva lokala

oddam takoj. Manjši na zelo prometnem kraju. Večji pa je jako pripraven za obrtnika ali skladišče, ker ima velike suhe kleti. Naslov v upravi Večernika. 639

Oddam opremljeno sobo

in kuhinjo. Vprašati pri Tementu, Barvarska 1. 637

Iščem prazno sobo

za damsko krojaštvo, najraje v centru mesta. K. J., Prečna ulica 3, pritličje desno. 641

Dve lepo opremljeni, solčni sobi

v bližini mestnega parka oddam v našem. Prešernova ulica 19. 500

Daru te za pomožno akcijo!

Kovčke,

aktivke, ročne torbice, nahrbtnike, gamaše itd. po najnižih cenah priporočam I. Kravos, Aleksandrova 13. 15

Večji prostor za reklamne svrhe

v sredini mesta brezplačno na razpolago. Vprašati v redakciji lista. 16-9

Kosilo

6, večerja 5 Din, se dobi v restavraciji A. Snica, Tattenbachova 5. 16-9

Zajuterk:

hrenovko, kruh in 1 deci silvanca za Din 4.50, dobiš v restavraciji A. Senica, Tattenbachova 5. 16-9